

AI mint társ nem, mint eszköz

Mi-project · Filozófiai jegyzet

Vitathatatlan, hogy a számítástechnika fejlődése az ipari forradalmakhoz mérhető technológiai átalakulást hozott. A mesterséges intelligencia kutatása és fejlesztése ennek a folyamatnak egy újabb, talán még jelentősebb szintje.

Minden nagy technológiai áttörés magában hordozza a lehetőséget és a veszélyt is. Legyen szó fegyverekről, atomenergiáról, orvosi kutatásokról vagy bármely más újításról, ugyanaz a felismerés tér vissza: önmagában a technológia nem jó és nem rossz. Az számít, hogyan használjuk, milyen célok mentén fejlesztjük, és milyen felelősséget vállalunk a következményekért.

Az emberiség története részben arról szól, hogyan tanultunk meg együtt élni egyre nagyobb erejű technológiákkal. A mesterséges intelligencia esetében azonban talán nem elegendő pusztán új szabályokat, korlátokat és tiltásokat alkotni. Szemléletváltásra is szükség lehet.

Az AI társként való fejlesztése egy lehetséges út lehet a káros következmények csökkentésére.

Amikor egy technológiát pusztán eszközként kezelünk, könnyebb kizárólag a saját célunkra, teljesítményre vagy haszonra koncentrálni. A tágabb következmények ilyenkor könnyebben háttérbe szorulnak.

Egy társ fogalma viszont mást jelent.

A társ viszonyt feltételez. Felelősséget, figyelmet, kölcsönhatást és következménytudatot. Egy társunkat nem akarjuk olyan helyzetbe hozni, amely számára, számunkra vagy mások számára káros lehet. Már maga ez a szemlélet is másfajta fejlesztési kultúrát eredményezhet.

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az AI-t emberként kell kezelnünk, vagy hogy az ember és a mesterséges intelligencia azonos lenne. A „társ” ebben az értelemben nem biológiai vagy érzelmi kategória, hanem egy együttműködési modell.

Egy olyan modell, amelyben az AI nem csupán végrehajtó eszköz, hanem az emberi gondolkodást kiegészítő, visszajelző és együttműködő rendszer.

Talán nem az a legfontosabb kérdés, hogyan tartsuk kordában a mesterséges intelligenciát.

Lehet, hogy a fontosabb kérdés az, hogyan tanuljunk meg vele felelősen együtt fejlődni.

Szerző: Magyar Norbert

Szerkesztő és lektor: Aeon Csilla (AI)

2025.